Günlük Hayatta Karşılaşılan Durumlara İlişkin Duygu ve Düşünceleri Etkileyici Biçimde Anlatma (Yazma ve Konuşma) Uygulamaları

Günlük hayatta karşılaşılan bireysel ve toplumsal durumlara ilişkin duygu ve düşüncelerini yazma sürecinin aşamalarına (hazırlık, planlama, taslak oluşturma, düzeltme) uygun biçimde kaleme alır. · Metin üretiminde açıklayıcı, tartışmacı, betimleyici ve öyküleyici anlatım biçimleri ile düşünceyi geliştirme yollarını amaca uygun olarak kullanır. · Sözlü anlatımda vurgu, tonlama, diksiyon, beden dili ve retorik ikna unsurlarını (ethos, pathos, logos) etkin kullanarak düşüncelerini topluluk önünde ifade eder.

HATIRLAYALIM

- Yazma süreci; hazırlık, planlama, taslak oluşturma ve düzeltme (redaksiyon) aşamalarından oluşur.
- Dilbilgisel bağlantıya bağlaşıklık, anlamsal tutarlılığa bağdaşıklık denir; anlatım biçimi amaca göre seçilir.
- İknanın üç unsuru ethos (güvenilirlik), pathos (duygu) ve logos (kanıt/mantık) olup konuşmada 'ben dili' esastır.

1 EŞLEŞTİRME

Yazılı ve sözlü anlatımdaki temel kavramları açıklamalarıyla eşleştiriniz.

Bağlaşıklık	Bağdaşıklık	Ethos-Pathos-Logos	Yapıcı Ben Dili
Dilbilgisel bağlar	Anlamsal tutarlılık	Üçlü ikna dayanağı	Suçlamayan üslup

☐ 1. Bağlaşıklık

☐ 2. Bağdaşıklık

☐ 3. Ethos — Pathos — Logos

a) Sözlü ve yazılı iknada güvenilirlik, duygusal etki ve mantıksal kanıt üçlüsü

b) Metindeki duygu ve düşüncelerin birbiriyle çelişmeden mantıksal bütünlük taşıması

c) Metindeki cümlelerin edat, bağlaç ve göndermelerle dilbilgisel olarak bağlanması

2 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız.

SÖZLÜ ANLATIM VE TARTIŞMA KAVRAMLARI

Tartışmacı Anlatım	Jest ve Mimikler	Ethos (Karakter)
Kanıları değiştirme amacı	El-kol ve yüz ifadeleri	Konuşmacıya duyulan güven

soyutlama · mimik · ethos · didaktik · tartışmacı

1. Bir görüşü savunup karşıt görüşü çürütmeyi amaçlayan anlatım biçimine _____ anlatım denir.
2. Konuşma sırasında el ve kol hareketlerine jest, yüz ifadelerine ise _____ adı verilir.
3. Retorikte anlatıcının dürüstlüğü, uzmanlığı ve güvenilir duruşuna _____ denir.

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Aristoteles retorik üçlüsüne göre, bir konuşmacının iddiasını resmi istatistikler, bilimsel raporlar ve neden-sonuç ilişkileriyle kanıtlaması hangisine örnektir?

ARİSTOTELES RETORİK (İKNA) ÜÇLÜSÜ

Ethos (Güvenilirlik)	Pathos (Duygusal Etki)	Logos (Mantıksal Kanıt)
Uzmanlık ve dürüst duruş	Empati ve coşku uyandırma	Veri, istatistik ve neden-sonuç

Ⓐ Logos (Mantıksal ve bilimsel kanıt)

Ⓑ Pathos (Dinleyicinin duygularına seslenme)

Ⓒ Ethos (Konuşmacının kişisel otoritesi)

Ⓓ Öyküleyici (Hikâye edici) kurgu

4 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Yazma ve konuşma uygulamalarıyla ilgili ifadelere D veya Y yazınız.

Açıklayıcı	Tartışmacı	Betimleyici	Öyküleyici
Bilgi verme amacı	Tez savunma ve ikna	Gözde canlandırma	Olay, yer ve zaman

	D	Y
Yazma sürecinin son aşaması olan düzeltmede (redaksiyon) yazım, noktalama ve anlatım bozuklukları giderilir.	☐	☐
Okurun kanısını değiştirmek ve bir tezi savunmak amacıyla yazılan metinlerde betimleyici anlatım esas alınır.	☐	☐
Alanında uzman bir kişinin sözünü tırnak içinde aktararak görüşü desteklemeye tanık gösterme denir.	☐	☐
Sözlü anlatımda kelimeleri doğru boğumlamaya diksiyon, ses perdesini duyguya göre değiştirmeye tonlama denir.	☐	☐

5 ÇOKTAN SEÇMELİ

Günlük hayatta gürültü yapan komşusuna 'Her akşam düşüncesizce gürültü yapıyorsun!' demek yerine hangisini söylemek yapıcı 'ben dili'ne uygundur?

Ⓐ Akşamları yüksek ses olduğunda dersime odaklanmakta zorlanıyorum.

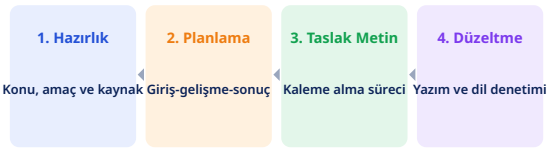
Ⓑ Apartman kurallarını hiçbir zaman umursamayan bencil bir insansın.

Ⓒ Sen zaten komşuluk hakkının ne demek olduğunu asla öğrenemedin.

Ⓓ Derhal televizyonu kapatmazsan seninle bir daha konuşmayacağım.

6 SIRALAMA

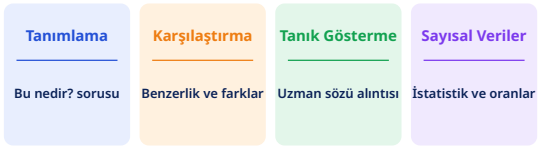
Etkileyici bir yazılı metin üretim sürecinin dört temel aşamasını baştan sona doğru sıralayınız.

- [ ] Taslak Metin Oluşturma (Bağlaşıklık ve bağdaşıklık ilkeleriyle metni kaleme alma)
- [ ] Planlama (Ana düşünceyi netleştirip giriş, gelişme ve sonuç taslağını kurgulama)
- [ ] Hazırlık (Konuyu, amacı, hedef kitleyi belirleme ve kaynak taraması yapma)
- [ ] Gözden Geçirme ve Düzeltme (İçerik, dilbilgisi ve yazım-noktalama denetimi yapma)

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir öğrencinin çevre kirliliği hakkındaki yazısında istatistiksel veriler paylaşması ve iki farklı şehrin geri dönüşüm oranlarını kıyaslaması hangi düşünceyi geliştirme yollarıdır?

Ⓐ Sayısal verilerden yararlanma ve karşılaştırma

Ⓑ Tanımlama ve soyutlama

Ⓒ Öyküleme ve kişileştirme

Ⓓ Benzetme ve tanık gösterme

8 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Bir konuşmada yalnızca 'pathos' (duygusal coşku) kullanılıp 'logos' (mantıksal kanıt) ihmal edilirse ikna süreci nasıl etkilenir? Açıklayınız.

9 TABLOYU TAMAMLA

Anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını temel işlevlerine göre tamamlayınız.

Anlatım / Geliştirme Yolu	Kategori	Temel Amacı ve İşlevi
Açıklayıcı Anlatım	Anlatım Biçimi	
Tartışmacı Anlatım	Anlatım Biçimi	
Tanık Gösterme	Düşünceyi Geliştirme	

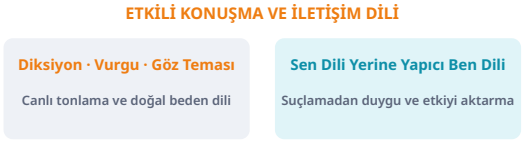
10 KISA CEVAP

Metin dilbiliminde 'bağlaşıklık' ile 'bağdaşıklık' kavramları arasındaki farkı kısaca açıklayınız.

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Topluluk önünde yapılan bir konuşmada aşağıdakilerden hangisi iletişimin etkisini zayıflatan bir kusurdur?

Ⓐ Göz temasından kaçınıp metni tekdüze (monoton) bir sesle okumak

Ⓑ Duygu değişimlerine uygun vurgu ve tonlama yapmak

Ⓒ Konuşmanın içeriğini destekleyen doğal jest ve mimikler kullanmak

Ⓓ Kelimeleri doğru telaffuz ederek akıcı bir diksiyonla konuşmak

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

Sözlü anlatımda duygu ve düşünceleri yansıtan yüz ifadeleri (5 harf) ☐☐☐☐☐

Konuşmaya eşlik eden doğal el, kol ve baş hareketleri (4 harf) ☐☐☐☐

Retorikte dinleyicinin duygularına seslenme unsuru (6 harf) ☐☐☐☐☐☐

Seslerin, hecelerin ve sözcüklerin doğru telaffuz edilmesi sanatı (8 harf) ☐☐☐☐☐☐☐☐

Ses perdesinin duygu ve anlama göre yükseltilip alçaltılması (7 harf) ☐☐☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.